

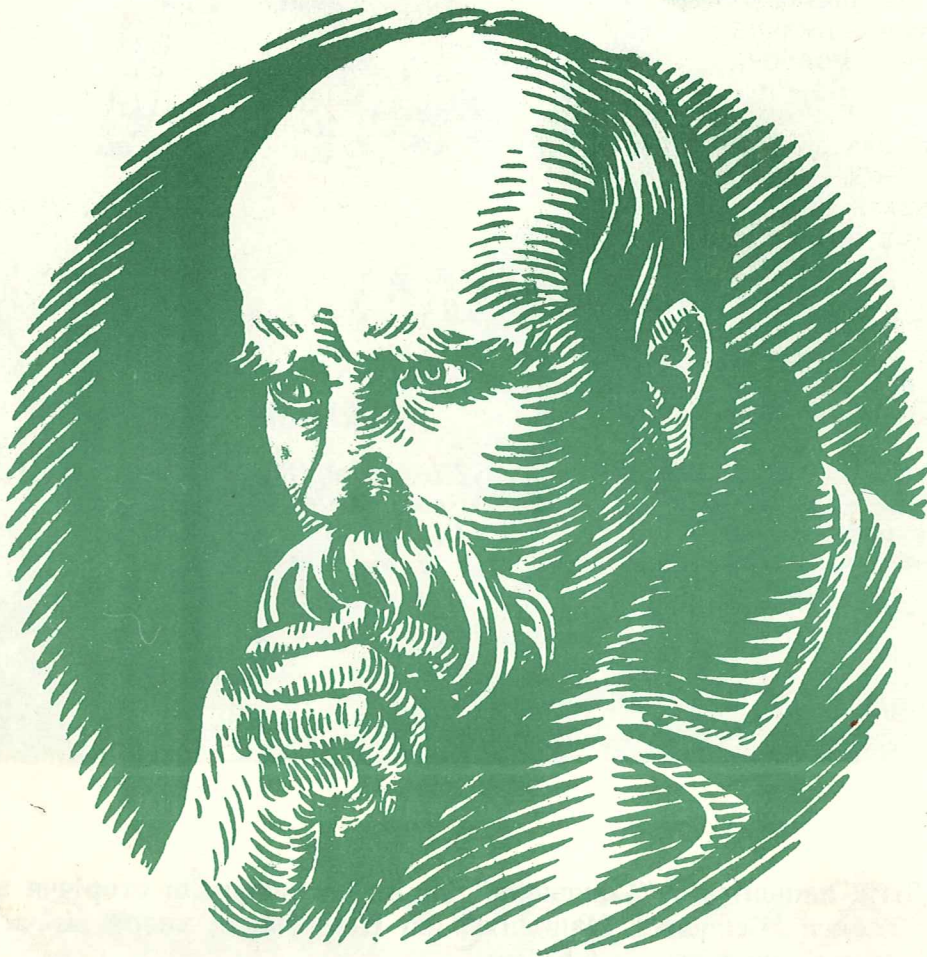
Ціна: 30 центів

СОНЯШНИК

РІК VI

БЕРЕЗЕНЬ — 1961 — MARCH

Ч. 63

1861

100-ЛІТТЯ ІЗ ДНЯ СМЕРТИ
БЕЗСМЕРТНОГО КОБЗАРЯ УКРАЇНИ

1961

Степан ОЛІЙНИК

Іра-Ірочка-Яринка

Захотілося Яринці
Шити на бабиній машинці.
Баба в спальні он лежить:
Не почує, можна шити!

Дотяглась вона до столу
І встромила плаття полу
Під борідку-башмачок
Притаїлась, і мовчок.

Ще послухала... й крутнула
Так, щоб баба не почувала!
Хоче злазити мала,
А її... трима пола;

Встряло плаття у машинку,
Не пуска малу Яринку!
Ні сюди, ані туди.
Хоч з машинкою ходи!

Баба кличе: — Де ти, Ірко?
А Яринка плаче гірко.
— Я пришила до машинки!..
Ну, й сміялись ми з Яринки!

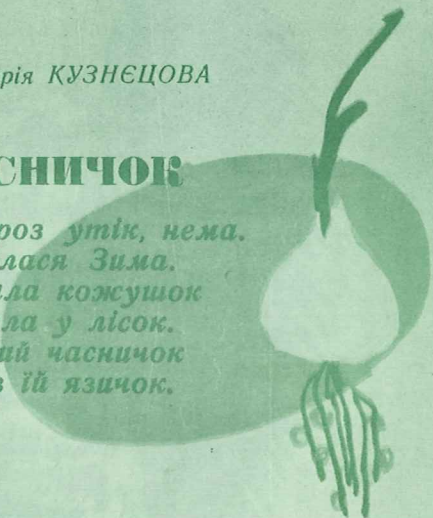

Малюнок М. НЕЧИПОРЕНКО

Вікторія КУЗНЕЦОВА

ЧАСНИЧОК

Дід Мороз утік, нема.
Розгубилася Зима.
Підхопила кожушок
І майнула у лісок.
А зелений часничок
Показав їй язичок.

Діти, напишіть у "Соняшник", як ви вшанували сторіччя з дня смерти Тараса Шевченка. Напишіть, які Шевченкові твори ви читали, які його вірші ви знаєте напам'ять.

Редакція

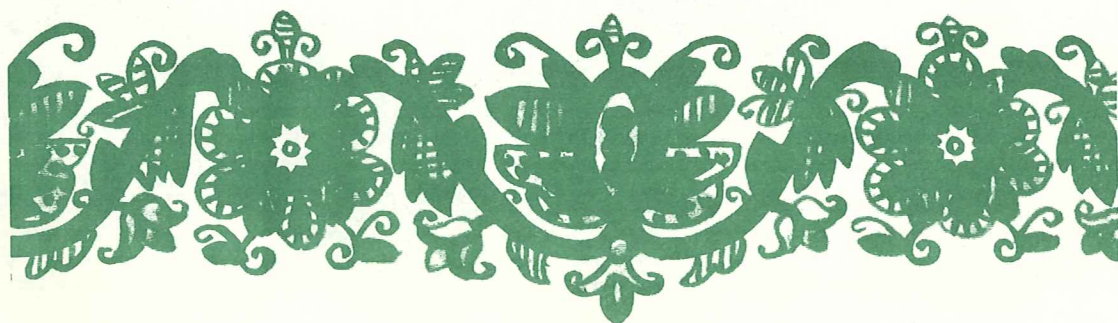

ВСТАЛА ВЕСНА

Встала весна, чорну землю
Сонну розбудила,
Уквітчала її рястом,
Барвінком укрила.

І на полі жайворонок,
Соловейко в гаї
Землю, убрану весною,
Вранці зустрічають.

Т. Шевченко

Зацвіла в долині
Червона калина,
Ніби засміялась
Дівчина-дитина.
Любо, любо стало,
Пташечка зраділа
І защебетала.

Т. Шевченко

Дмитро КРАСИЦЬКИЙ

Дитинство Тараса

(Продовження)

КАТЕРИНА МАЛЮВАЛА ПІВНИКИ

Ранок був ясний, сонячний. На небі ні хмарки. Тиша. Тарас прокинувся дуже рано. Йому не спиться. Катря ще вчора казала, що буде хату мазати... Коли помаже — нові малюнки на стінах розмалює.

«І у нас будуть нові півники, — подумав Тарас. — Он у Бондаренка помазали хату і хіба такі півні намалювали!.. У нас будуть кращі... Катря малює краще за всіх на світі.

У Решетилів стіни розмальовані квітами. Скільки їх там! І маки, і всякі квіти: сині, зелені, червоні... У хаті Оксани Ковалівни — чорнобривці...

Проте у нас буде найкраще».

Ярина з Марією ще спали в запічку, Микита на полу, Катря, видно, давно вже господарює... Не спиться Тарасові, і він швиденько стає з полу на долівку. Тихенько, щоб не розбудить сестричок і брата, одчиняє двері, виходить у сіни, надвір.

Свіже ранкове повітря дихнуло в обличчя.

В садку весело виспівували пташки. Соловейко то ніжним, тоненьким голоском дріботів, то тьохкав, аж на серці радісно ставало.

— Чого це ти, Тарасику, так рано встав?

— Я тобі на поміч прийшов.

— Та й помочи з тебе! Спав би! Людські діти ще сплять. Уранці найсолодший сон.

— А мені не спиться, Катрися. Ти ж казала, що будеш хату мазати і нові малюнки на стінах намалюєш.

— Еге ж, буду мазати, нові малюнки намалюю, — говорила Катря, розводячи білу глину в черепку. Біля хати була вже замішана руда глина.

«Шпарувати буде», подумав Тарас.

Катря мазала хату, а під руками весь час вештався братік і надокучав питаннями: коли та які малюнки вона малюватиме.

— Катрися, ти на комині нові півні намалюєш?

— Намалюю, але зачекай трохи й не перешкоджай, не ходи під руками, а то й свята застануть з віхтями.

Хату побілено, помазано долівку. Поки вона сохла, Катря в сінях заходила готувати фарби, щоб на стінах і на комині намалювати нові малюнки.

— Катрусю, зроби, щоб півень не такий сердитий був. Добав чубчика — гребінь дуже похилився. Катрусю, добав трохи хвостика.

І на комині з-під умілих рук вирости на високих ногах два північки.

Тарас аж підстрибував з радощів.

«Як виросту, буду малярем».

У Чорноморському заповіднику

ГОЛА ПРИСТАНЬ

За сорок хвилин можна катером добратися по Дніпру від міста Херсона до селища Гола Пристань. Правда ж, чудна назва? Старі люди кажуть, що раніше на березі ріки стояла лише пристань, а навкруги було голе місце. От і назвали пристань Голою.

По революції тут виростло велике селище. Поблизу нього виявили озеро з цілющими водами і на мальовничих берегах збудували санаторію. Навколо селища — родючі поля.

Із Голої Пристані ми вирушимо в Чорноморський заповідник, куди вже літаються тисячі різних птахів. Вони повертаються із Африки, Туреччини, Італії, Іспанії, із берегів Дунаю.

Заповідники — це такі місця, де дбайливо зберігаються недоторканими тварини, птахи, дерева, трави, квіти.

Чорноморський заповідник займає багато тисяч гектарів степової землі і зелених дібров, має багато озер і одинадцять островів. Серед них — Тендра, Довгий, острів Орлів, Бабин, Джарилгач та Єгипетські острови.

Об'їждчики з рушницями обходять заповідні місця, охороняючи птахів, тварин, рослини.

У зоряну ніч біля яскравого вогнища можна почути від цих людей багато цікавого.

КЛИКУНИ Й ШИПУНИ

Вранці прислали записку. Вона була коротка: "На Тендрі сходять останній лід". І все. Але об'їждчик одразу зрозумів, у чому справа. Він весело зауважив:

— Чекаємо прильоту лебедів. Хочете завтра подивитися?

— Звичайно. Дуже хочу.

І от ми стоїмо на низькому березі Тендровської затоки і, закинувши голови, дивимося на небо. Ранок ясний, сонячний, небо зовсім голубе і здається надзвичайно високим. Приклавши руку козирком до очей, щоб не заважало сонце, старий об'їждчик тихо говорить:

— Дивіться!.. Перші "ключі"...

Так називають місцеві жителі перелетні зграї лебедів. Вони летять невисоко, один за одним, і на льоту перекликаються.

— Киллький-анг... Киллький-анг...

— Наче труба й скрипка, — каже об'їждчик. — Правда ж?

— Правда.

— Це кликун. А шипун летить мовчки, — пояснює старик.

— А чому його шипуном назвали?

— Шипить, коли сердиться, — от і назвали.

Лебеді перестають махати крилами.

Ось вони торкаються дзеркальної затоки й сідають.

— Дивіться, які худі прилетіли, — з жалем зауважує мій супутник. — От підгодуються тижнів зо два в Чорноморському заповіднику, наберуться сил і — гайда по домівках!

— І далеко?

— Кликун — у тундру, а шипун — ближче. Шипун людей не дуже любить і гнізда мостить на глухих озерах лісів або в трясовині. Суворий птах...

— Лебеді все життя на воді проводять, — доддає об'їждчик. — Їм незручно на землі.

— А мені казали, що і в степу сідають.

Старик не зразу відповідає. Він немовби здивований моїм повідомленням.

— Буває, і в степу сідають. Але коли? Під час шторму — от коли. Тоді лебедям на воді незручно. Вони злітають, розправляючи широкі крила, тривожно кричать, метушаться в повітрі і сідають навіть у степу. Тільки, коли шторм затихає, лебеді повертаються до себе додому. Приємно тоді дивитися, як вони сидять, красиво повигинавши довгі шиї і поглядаючи карими очима. Немає в світі птаха кращого за лебедя!

"ЧОРНА ТАРІЛКА"

Одного разу зайшла мова про лисух і про те, як вони перехитрували орла.

Лисуха схожа на чорну курочку, тільки лапи в неї, як у качки. —

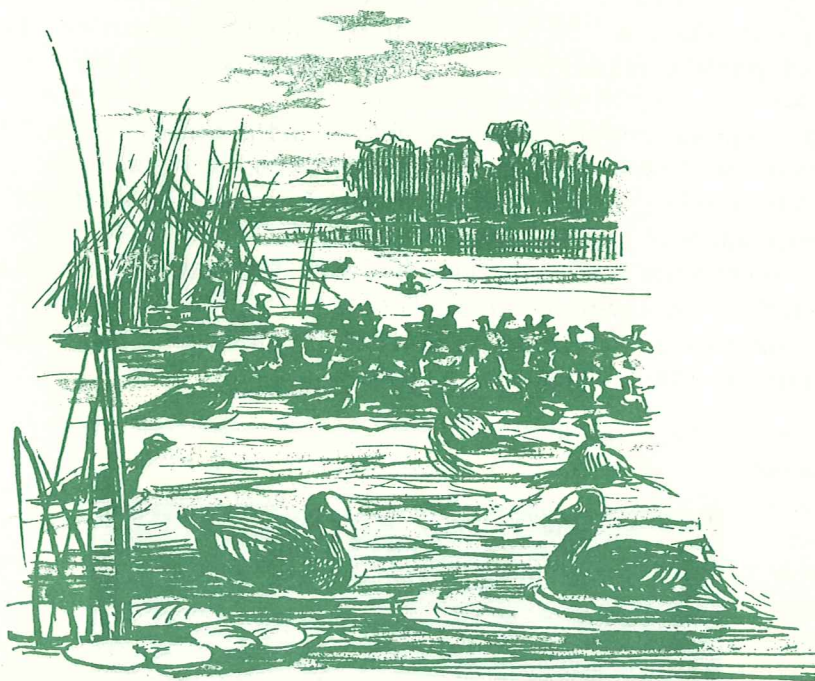
перетинчасті. Вона чудово плаває. На лисух старанно полюють білохвості орлани. Рятуючись від лютих хижаків, лисухи вдаються до хитрощів. Ось послухайте про одну з них.

— Було це ясного сонячного дня в листопаді. Я обходив заповідник і натрапив на місце, де паслись лисухи. Вони пустували на воді, шукали корму, пірнали. Лисух у цьому місці було багато — кілька тисяч. Раптом, ляпаючи ногами й крилами по воді, вони почали збігатися в одне місце. За кілька секунд утворився круг, схожий на величезну чорну тарілку. Я був дуже здивований, не розуміючи, що трапалося. Але об'їждчик, що стояв поряд, знав про хитрощі лисух. Піднявши голову, він сказав:

— Зараз повинен з'явитися орел. Лисухи, хоч і маленькі, а помітили його раніше від нас.

Справді, в ту ж хвилину в небі показався орлан білохвостий. Він ширяв дуже високо і раптом, склавши крила і випустивши страшні кігті, каменем упав на "чорну тарілку".

Та лисухи були готові до зустрічі. Вони всі перевернулися на спинки і почали бити по воді своїми перетинчастими лапками. Орел, боячись намокнути і жахаючись тисяч гострих кігтів лисух, піднявся в небо.

МОРСЬКИЙ САНІТАР

Найкраще ловиться риба на світанку. Сонце тільки но зійшло, а в рибалок уже повні сіті. У той час, коли рибалки витягають свої сіті, з'являються, білокрилі птахи. Це чайки. Здається, немов сотні невидимих рук замахали білими хусточками.

— Хо-хо-хо — кричить чайка-реготуха, ширяючи над рибальськими човнами.

Рибалки не люблять реготухи і, почувши її крик, сердяться:
— Сміється... хоче ловлі завадити.

А, насправді, реготуха зовсім не хоче заважати. Вона регоче тоді, коли сердиться або стривожена. Реготуха дуже незадоволена, коли рибалки перестають викидати за борт дрібну рибку, до якої чайка дуже охоча.

Але чайка-реготуха підбирає не тільки мальків, а всіх дохлих і хворих риб, що спливають на поверхню води. За це цій чайці присвоєно почесне звання санітара морів, річок і водоймищ.

Чайка-реготуха — птах розбишакуватий. Вона поїдає яйця інших чайок і безжально б'є гострим дзьобом чужих пташенят, іноді навіть убиваючи їх. Ось чому працівники заповідника примусили реготуху переселитися з Орлового острова, де гніздяться чайки інших видів.

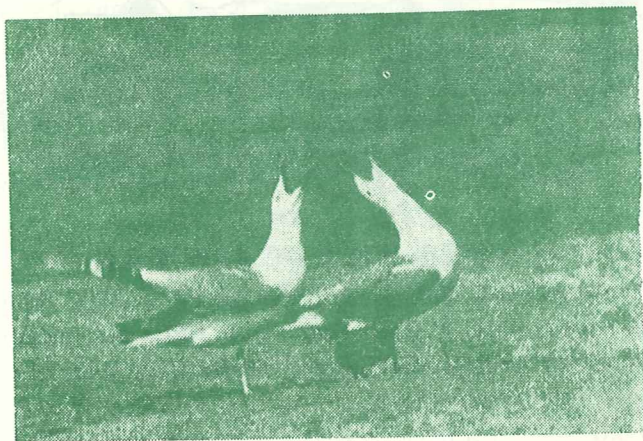
Навесні, коли птахи несуть яйця, важко пройти по Орловому острову. Вся земля вкрита гніздами. Вони прилягають щільно одне до одного, і ніде поставити ногу.

Рано-вранці чайки здіймаються з островів цілими зграями і летять на полювання. Поласувавши рибними покидьками, летять на поля. Тут вони старанно знищують зелених коників і всяких шкідливих жучків, у лісах знаходять вербових вусачів, у садах — гусинь. Наситившись, чайки хочуть напитись. А прісної води поблизу немає. І, шукаючи її, чайка може пролетіти сорок, а то й п'ятдесят кілометрів. Працівники заповідника радять школярам ставити на полях коритця з водою, щоб чайки могли тут і напитись.

Вгамувавши спрагу, скупавшись і відпочивши, чайка знову починає полювати. Вона набиває волю так туго, що комашки стирчать з її дзьоба. Це запас їжі для малят. Зелений коник, довгоносик чи гусинь — найкращі ласощі для маленької чайки.

На полювання чайки-батьки літають по черзі. З малятами в гнізді залишається то самиця, то самець.

Працівники заповідника оберігають тварин, птахів і рослин, щоб використати їх для збагачення України.

Чайки-реготухи

Давні народи, що населяли Україну

(Продовження)

Вірування скитів

Найбільше шанували скити бога-опікуна домашнього вогнища — Табіті. Найбільшою присягою було присягнути ім'ям цього божества, а зламання присяги перед іменем опікуна цього царського вогнища, уважалось злочином проти царя, бо це викликало гнів бога Табіті до царя.

Цей культ домашнього вогню нагадує культ сучасних осетинів (на Кавказі) і взагалі загальноіранський культ домашнього вогнища.

Був ще в скитів бог землі — Апі, богиня худоби — Аргімпаса та інші боги. Святинь, крім згаданих уже мечів, у скитів не було ніяких. Худобу, призначену богам, задушували, а потім кращі кусні м'яса розкидалися на жертву богам.

Спеціальних жерців у скитів не було — кожен молився і приносив жертву сам. Було багато ворожбитів, які ворожили на палочках та на корі.

Похоронні обряди у скитів.

Тіло померлого царя обвозили по всіх підвласних йому народах, щоб вони віддавали йому пошесті. Потім ховали його у глибокій камері. Разом з ним ховали одну з його жінок, багатьох слуг, убиваючи їх перед тим, кращу худобу, золотий посуд (срібла й міді скити не вживали).

Над гробом насипали високу могилу. Таких могил є багато по всій степовій і лісостеповій Україні. По році справляли поминки по цареві: убивали 50 найкращих його слуг і стільки ж коней. Коней напихали половою і розставляли навколо могили на палях. Мертвих слуг садили на коней і вони стояли, мов сторожа.

Державний устрій скитів.

Як бачимо, державним устроєм у скитів була монархія. Цар мав велику владу. У скитів було кілька царів, але один був головний, а решта — племінні царі. Цар мав велику владу над своїми підданими. Цареві служили не раби, а кому він звелить.

Коли цар захворіє, то ворожбити пояснювали, що хтось неправдиво поклявся богом царського вогнища — Табіті. Тоді ворожбити шукали винного. Якщо той, на кого вони вкажуть, вирікається, то його перевіряють ворожінням інших ворожбитів. Врешті карають винного, рубаючи його голову, або тих ворожбитів, які неправильно вказали на нього. При тому цар карає смертю і їх синів.

По смерті царя влада переходила до його сина.

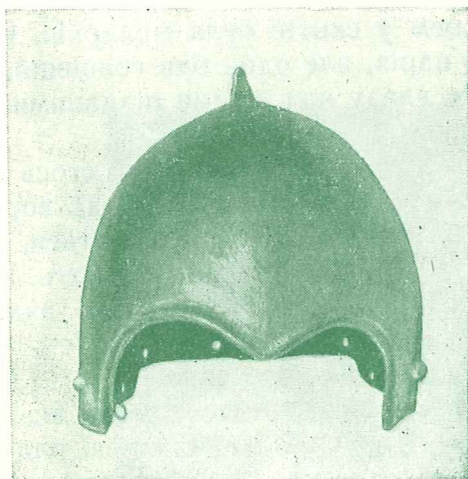
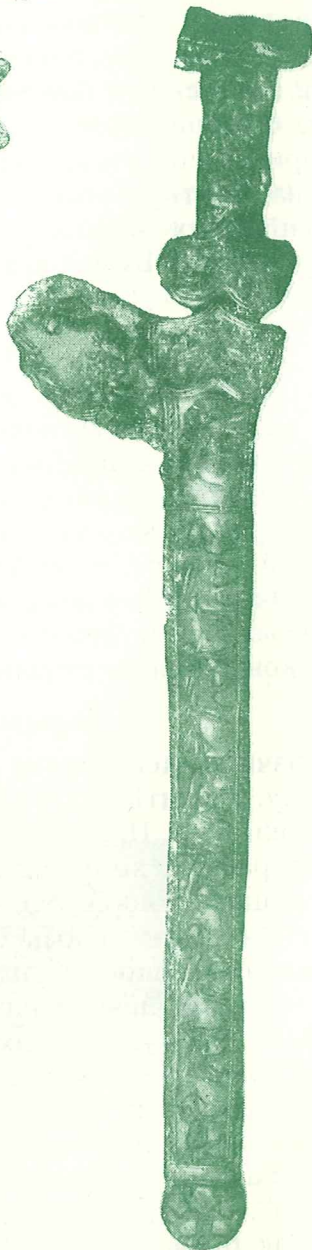
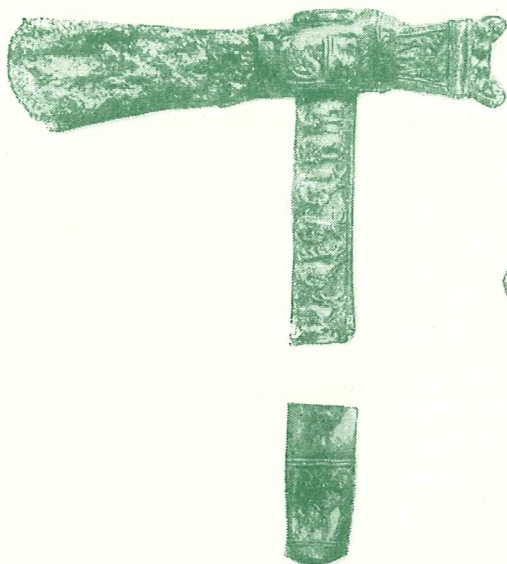
Та часом, у найважливіших справах, чималу роль відігравала й військова рада царів різних племен. Вищою законодавною радою була "рада скитів". Часом ця рада навіть карала царя, позбавляла його влади й життя. Так було з царем Скілом, який прийняв грецькі звичаї (його матір'ю була грекиня) і в Ольвії приніс жертву грецькому богові Діонісові.

Така була головна скитська орда. Мабуть вона була невелика числом, але володіла всіма іншими скитами і всіма племенами, що були тоді між Доном та Дунаєм.

Скитські війни.

Скити були войовничим народом. Ще женучись за кімерійцями, вони дійшли аж до Мідії. Мідія тоді була найсильнішою державою Стародавнього Сходу. Скити перемогли Мідію і деякий час були господарями в цілій Малій Азії.

У 514 році перед народженням Христа на скитів пішов війною перський цар Дарій I. Він ніби мав покарати скитів за їх напад на Мідію.

Шолом, меч і бойова сокира скитського царя VI століття до Христа.

Дарій I зібрав величезне військо і напав на скитів із заходу, перейшовши Дунай у його нижній течії.

Скити вирішили не вступати вбій з Дарієм, бо він мав значно більшу силу. Вони відступали, засипаючи за собою колодязі та джерела, знищуючи траву. Перси втомилась у погоні за скитами. Тоді Дарій послав до головного скитського царя Іданфірса гінця з такими пропозиціями: “Бийся у відкритому бою, або як вважаєш себе слабшим, то визнай над собою владу перського царя”.

Скитський цар гордо відповів:

“Знай, персе, який я: я й раніше ніколи не тікав від страху ні від кого з людей... А чому я не поспішаю битись з тобою, я це тобі поясню: у нас нема ні міст, ні засіяної землі, із-за яких ми квапилися б битись з вами... Як ти хочеш прискорити бій, то у нас є могили предків: ось спробуйте відшукати і зруйнувати їх, — тоді побачите чи станемо ми битися з вами із-за гробниць, чи не станемо... А тобі замість дарів землі й води я пришлю дарунки, які тобі належаться. А за те, що ти назвав себе моїм володарем, ти ще мені заплатиш”.

Знаючи, що Дарій опинився у важкому становищі, скитський цар послав йому в подарунок птаха, жабу, мишу і п'ять стріл. Значення цього дивного подарунка перси пояснили собі так:

“Якщо ви, перси, не полетите в небо, перетворившись у птахів, або не сховаєтесь у землю, як миші, або не пострибаєте в озера, як жаби, то не вертайтеся назад, бо будете вражені цими стрілами”.

Перси почали відступати, скити погнались за ними аж до Херсонесу Фракійського. Міць персів була зламана, скити здобули перемогу, про яку заговорив цілий світ — скити мали славу непереможених.

Кінець Скитії.

Скити вели довгі війни з фракійцями. Спочатку вони були успішними для скитів, але у 399 році перед Христом на Дунаї скити були розбиті. В цьому бою загинув і їх 90-річний цар Атей.

У цей же час зі сходу на скитів натиснула нова орда — сармати. Серед підвладних скитам племен було також невдоволення. Скити відступили в Крим, хоч ще зберегли за собою й невеличку територію над нижнім Дніпром. Тепер їх столицею став Неаполіс-Скитський.

Ця скитська держава звалась Малою Скитією. Проіснувала вона аж до II-III століть по народженню Христа.

Скит путає верхового коня (з нікопольської вази).

По Шевченківських місцях

“І Дніпро і кручі...”

Весь правий берег Дніпра, де Шевченкова могила, в гущині дерев. Весною і влітку тут сама тільки зелень, голубе небо та золоте сонце в ньому. А внизу поблискує спокійний і лагідний Дніпро. Його сріблясті хвильки ласкаво горнутья до золотистих берегових пісків.

З пароплава, що пристав до причала, сходять люди. Вони задумливо, але з ласкою дивляться на Кобзареву могилу. Здається, що в їх очах є обіцянка:

“Скоро, скоро, Тарасе, ми виконаємо твій великий заповіт! Скоро ми вже пом’янемо тебе “в сім’ї вільній, новій”, скоро ми визволимось з-під російського окупанта!”

Там, де минуло дитинство...

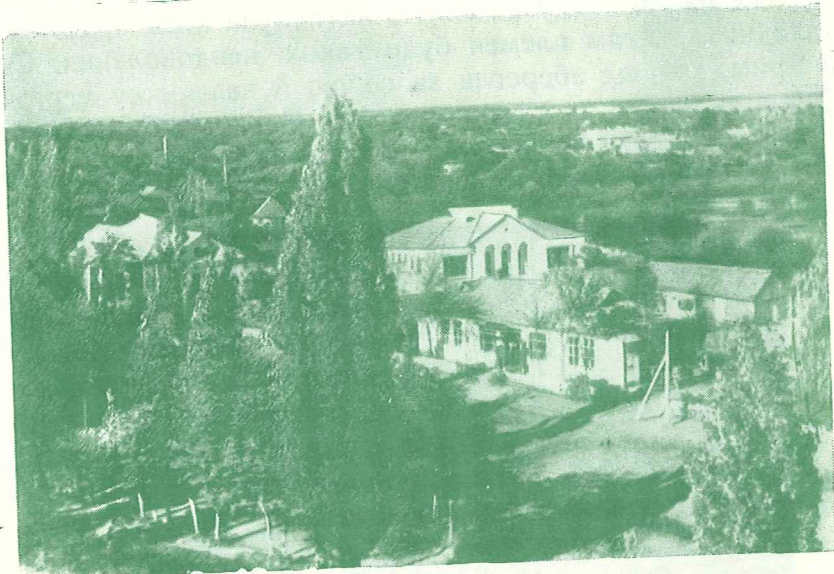
Село Шевченкове — колишня Кирилівка.

Серед села височить пам’ятник Тарасові Григоровичу Шевченкові. На сірому гранітному постаменті з непокритою головою стоїть Кобзар України з книжкою в руці. Наче він прийшов подивитись, як живуть його нащадки-земляки.

А живуть вони погано, і досі у злиднях, і досі працюють, як колись на панщині, у колгоспах. Як і колись, за Шевченкових часів, чекають волі — російські окупанти й досі ще поневолюють їх.

Та життя тепер змінилося. Не ті тепер уже люди. Ще в 1917 році скинуто російського царя. Створено Українську Самостійну Державу. Народ воскрес. Тепер народ не так легко втримати в темноті, як колись, за Шевченкових часів.

Тепер у селі є лікарня, аптека, середня та початкова школи, технікум механізації сільського господарства, клуб, кінотеатр. У селі є багато фахівців, у кожній хаті є Шевченкові твори. Мешканці колишньої Кирилівки горді, що в їх селі колись провів своє дитинство Тарас.

Село Шевченкове Загальний вигляд (фото).

Багато садів, довкола села плещуть хвилі блакитних озер. Люди, хоч і стомлені та зажурені, але привітні, лагідні.

В кінці одного провулку на подвір'ї, де колись була хата поетового батька, стоїть гарний цегляний будинок. Тут розташовано музей Тараса Шевченка. Праворуч — обеліск.* На ньому напис, що на цьому місці стояла хата, де Тарас провів своє дитинство.

За музеєм стежка круто спускається в яр, де густо ростуть калина, терен, верби, тополі. Ліворуч сріблиться озеро. За яром на горі потопають у садках білі хати, а далі — безмежні поля. Все це так любив Тарас!

Тут же, над кручею — добре доглянута могила поетової матері Катерини Якимівни. У ногах росте груша, а в головах — калина. Батька поетового поховано в саду біля технікуму.

Як відомо, Тарасів батько народився й жив у Кирилівці, а одружившись з кріпачкою, перейшов жити в село Моринці, де й народився Тарас. Досі ніхто не знав, чого перейшов Шевченків батько в Моринці. Виявляється, що в Моринцях був кріпак Копій. Цей Копій підняв повстання проти російських поміщиків. За це його заслано в солдати. Його хата лишилась пустою. От пан і переселив родину кріпака Григорія Івановича Шевченка (Тарасового батька) в цю порожню Копієву хату. Та поетів батько скоро вернувся з родиною в Кирилівку, у стару й тісну батькову хату.

Дякова хата.

У селі Шевченковому збереглася дякова хата, у якій малий Тарас "проходив науку". Це дуже стара хатина. Маленькі віконця-сліпці вже майже при землі. Дуже стара солом'яна стріха дістає вже до плеча.

Випнула стіна. Всередині — маленькі сіни, праворуч — кімната з долівкою. Тут чотири маленьких вікна, піч, стіл, лава й полиця. Чотири стовпи підпирають стелю.

Щоб зберегти цю хату для наступних поколінь, бо в ній же “учився” кобзар України у дяка, тепер будують над нею велику гарну будову, яка покриє дякову хату, як коробка, щоб зберегти її від негоди й руйнації.

Неподалік від хати, внизу, колись була криниця, з якої малий Тарас носив на гору воду школярам. Тепер на місці криниці велике озеро.

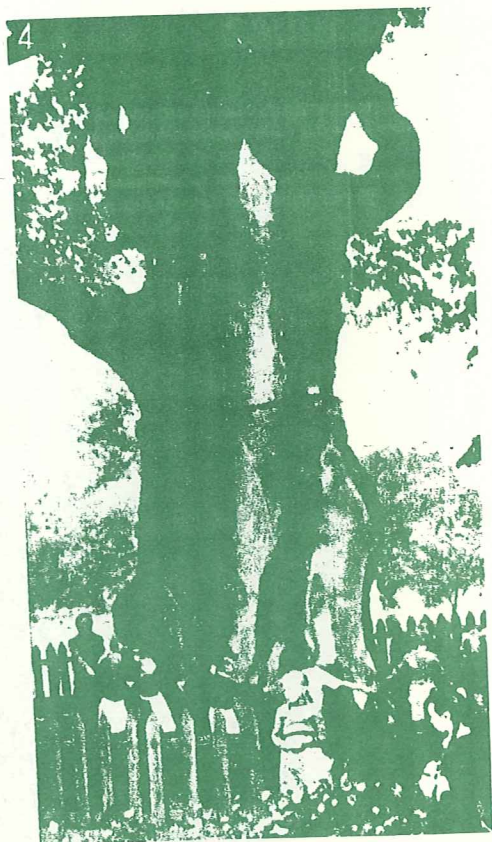
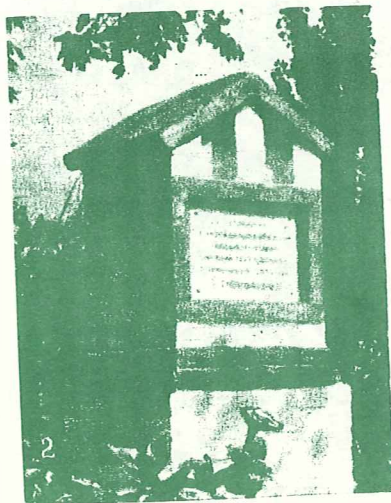
У колишньому маєтку Енгельгардта

Недалеко від Шевченкового розкинулось село Будище, де колись був головний маєток пана Енгельгардта. Біля села парк, шумлять старі каштани. Широка алея веде до одноповерхового будинку. На стіні пропам'ятна дошка. Тут Т. Г. Шевченко був слугою-козачком у пана Енгельгардта в 1828-1829 роках.

Тепер у будинку розміщено восьмирічну школу. Є тут і кімната-музей з речами, що розповідають про Тарасові дитячі роки.

У парку росте велетень-дуб, у дуслі якого Тарас ховав від панських очей свої дитячі малюнки. Стовбур його в кількох місцях скріплений залізними шинами, а душла заліплені цементом, деякі гілки підперті.

В цьому номері ви бачите: 1. Загальний вигляд села Шевченкове (колишня Кирилівка). 2. Пам'ятник в с. Моринцях на місці хати, в якій народився поет. 3. Дяківська хата в с. Шевченкове, де колись «вчився» малий Тарас. 4. Шевченківський дуб в с. Будище, в душло якого Тарас-козачок ховав від панських очей свої зроблені, тайком малюнки.

У Моринцях

Нескінченно довгою видається забрукована, обсажена тополями головна вулиця села.

Збоку двоповерховий білий будинок нової школи-інтернату. Трохи далі — велика цегляна двоповерхова школа-десятирічка.

Через вулицю — дороге кожній українській людині місце: білими штахетами огорожена невеличка площа землі, де колись стояла хата батьків матері Тараса Шевченка, у якій він народився. Невеличкий білий обеліск з написом. Трохи осторонь — бронзове поетове погруддя. Навколо — груші, яблуні, вишні...

Так українці, хоч і перебувають ще й досі в російській неволі, намагаються зберегти все, що розповідає світові про великого поета, про велику людину, яка віддала своє життя в боротьбі з російськими займанцями України, яка боролась за волю і щастя людей усього світу.

Петро Волиняк

---

* Обеліск (грецьке слово) — староегипетська споруда, звичайно у формі чотиригранного стовпа, що звужується до верха. На верху стовпа звичайно прикріплюється якась площина (здебільша у формі трикутника), на якій відзначено славну подію чи місце, на пошану якого поставлено обеліска.

Максим Рильський

Шевченко.

Всі його ми батьком звемо,
Так від роду і до роду:
Кожний вірш свій і поему
Він присвячував народу.

Він любив усе прекрасне
Все ненавидів потворне, —
І його ім'я — незгасне,
Світлий образ — неповторний.

Чисту матір і дитину
Він прославив серцем чистим,
Всю осяяв Україну
Поглядом він променистим.

Ось чому в сім'ї великій,
У цвіту садів прекрасних
Буде жити він вовіки,
Як безсмертний наш сучасник.

Батьки!

Вчасно відновіть передплату на "Соняшник". Не чекайте на спеціальну пригадку!

„ВСТАВАЙТЕ, КАЙДАНИ ПОРВІТЕ...”
Ліногравюра Василя Касіяна з 1961 року.

О. Олесь,

В РОКОВИНИ ШЕВЧЕНКА

Одно питання мимоволі
Ввесь час в думках моїх встає:
Чом не вгледів він сонця волі,
Чому тепер він не жие?

Якими дужими громами
Пророчий голос би гримів,
Якими буйними річками
Котивсь, шумів би його спів!?

Які б вінки він сплів героям,
І як уславив би їх чин?
Він грав би в сурму перед боем,
Боровся б сам серед руїн.

А як оплакав би могили,
Яких би квітів насадив!...
Калина б віти похилила
І в вітах вітер б гомонів.

Якими лютими бичами
Карав би нас, що кволі ми,
Що розійшлись ми манівцями
На крок єдиний до мети.

Як в душу б він заглянув кожду,
Як кожний біль би наш відчув.
Він влив би міць непереможну,
Серця б він вірою надхнув...

І де б він був?!... Чи на засланні,
Серед неораних степів,
Чи разом з нами на вигнанні
Ділив би сльози і терпів?

Він тут би був! Орел Крилатий
Не зміг би стерпіти ярма,
Бо як би там він міг співати,
Коли вітчизна вся німа!

Українська школа в Гобарті (Тасманія) з початком лютого почала навчання.
 На фоті: учні і вчительки школи. Праворуч — керівник школи вчителька Віра
 Лук'яненко, ліворуч — вчителька Марія Вус, що лише два місяці тому
 приїхала з України.

Українська школа в Брукліні (біля Мельбурну, Австралія) 4 лютого
 розпочала новий навчальний рік.
 На фоті: учні разом із своєю вчителькою В. Василюк. Четверо учнів
 Христина Глуханіч, Анатоль Рябченко, Неля Шкільна, В. Дубай — минулий
 рік закінчили з похвальними грамотами. Фото: І. Святківський.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

ЗАПОВІТ

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
на Україні милій:
Щоб лани широкополі
І Дніпро, і кручі
Було видно, - було чути,
Як реве ревучий.

Поховайте та вставляйте,
Кайдани порвіте,
І вражою, злою кров'ю
Волю окропіте!
І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте помянути
Незлим, тихим словом!

НА ПЕРШІЙ СТОРІНЦІ ОБКЛАДИНКИ:

«Т. Г. ШЕВЧЕНКО». Ліногравюра В. Касіяна.

„СОНЯШНИК”, ілюстрований місячник для дітей.

Редактор — Петро Волиняк

Передплата на рік: Канада — 3.00 дол., США — 3.50 дол. Австралія
й Англія — 20 шилінгів, інші країни — рівновартість 3.00 доларів.

Передплату і все листування слати на адресу:

NOWI DNI
187 Yarmouth Rd.
Toronto 4, Ont. Canada

